بۆکان لە مێژوودا (279) **ئەنوەر سوڵتانی**

بیرەوەرییەکانی کاک سەعید کوێستانی

سەعید کاوە، *"ئاوڕێک لە بەسەرهاتی خۆم و ڕووداوەکانی نێو حیزبی دیموکراتی کوردستانی ئێران"* ، چاپی یەکەم خاکەلێوەی 1375 (1996) ؛ ناشر: نووسەر، 315 لاپەڕە، کوردی، ژمارەی کتێبخانە: 8- 4077- 630- 91،

وەک لە بەشی264 و 274 دا نووسیومە، ئەم کتێبەم بەشوێن بیرەوەرییەکانی "کاک ئەمیری قازی" و "مامۆستا مەلا محەممەدی خزری" دا خوێندەوە. هەرسێک ئەوکەسانە لە هەڵسووڕاوانی سەردەمی کۆنگرەی دووهەمی حزبی دیموکراتی کوردستانی ئێران بوون.

کاک سەعید خەڵکی ناوچەی نەغەدەیە و هاوڕێ لەگەڵ نەمران سمایلی شەریفزادە و مەلائاوارە، یەک لە 7 کەسی ئەندامی "کومیتەی نهێنی" حزب بووە. ئەو کومیتەیە دوابەدوای کۆنگرەی دووهەم و ڕۆیشتنی کاک ئەحمەد تەوفیق پیکهات و بەگشتی بە ناوی "کومیتەی شۆڕشگێر" ەوە دەناسرێت. ئەو ئەندامانەی حزبیش کە دوای ئەو ڕۆژانە گەڕانەوە ئێران و لەشەڕی ژاندارمەدا شەهید کران یا بە هاوکاری پاراستنی پارتی گیران و ئیعدام کران، بە ناوی ئەو کومیتەیەوە ناسراون. مەلا محەممەدی خزری لای وایە ئەوە کومیتەیەکی ئاسایی بەڕێوەبەرایەتی حزب دوای کۆنگرەی 2 بووە و نابێ ناوی کومیتەی شۆڕشگێڕی لەسەر دابنرێت. (بڕوانە بەشی 274ی ئەم زنجیرە ووتارە) بەڵام کاک سەعید کوێستانی بە "کومیتەی ئینقیلابی" ناوی لێ دەبات (ل. 180).

دوای شکستی کومیتە و شەهید بوونی بەشێک لە ئەندامەکانی، نووسەر دەگەڕێتەوە ئێران و خەریکی ژیانێکی بەڕواڵەت ئاسایی بەڵام کەم وزۆر سیاسی دەبێت و لە بڕگەی شۆڕشی 1979 ی ئێراندا سەرلەنوێ دەچێتەوە سەر هەڵسووڕانی حزبی و بۆ ماوەی ساڵانێک لەگەڵ حزبی دیموکراتی

کوردستاندا هاوکاری دەکات، لەکۆتاییشدا بە پەنابەری دێتە دەرەوەی وووڵات و تاکاتی نووسینی بیرەوەرییەکانی، لەئوروپا نیشتەجێ دەبێت.

بابەتی ناو کتێبەکە زۆرن ولەوانە، هەواڵ لەمەڕ کووژرانی کاک سەدیقی ئەنجیری و شەڕی ساڵی 1358 ی نەغەدە وشەڕی نێوان کۆمەڵە و حزبی دیموکڕات لە ساڵی 1364. نووسەر لە ڕاگەیاندنی ئەم هەواڵانەدا بێ لایەن دەنوێنێت و وێ ناچێت ڕاستییەکان بۆ بەرژەوەندیی حزبی بشارێتەوە، بۆ نموونە، دەڵێ کۆمەڵە هەڵگیرسێنەری شەڕ لەگەڵ هێزی شەهید موعینی حزبی دیموکڕات لە ناوچەی سەردەشت نەبوو (ل.251-253).

بەڵام ئەوەی وا لە کتێبەکەدا بۆکان بگرێتەوە ئەوانەی خوارەوەن:

ل. 62. فایق ئەمین [کاک سولەیمانی موعینی] گوتی کاتێکی باش هاتووی [بۆ باشووری کوردستان]، ئێستاکە کاوە و مستەفا (کاک سەلاحەددینی موهتەدی و کاک محەممەدی ئێلخانی زادە) ش هاتوون و لای کاک ئەحمەد تەوفیقن (شوباتی 1963(؟))

ل. 64. دەمانویست حیزبی دیموکراتی کوردستان وەخۆخەین و هەرەکەتێکی پێ بدەین. لەسەر داوای برادەران لە کۆی سنجاق لە شاری حاجی قادری کۆیی ... کۆبووینەوە...، بەشدارانی کۆبوونەوە بریتی بووین لە پێنج کەس، واتە کاک عەبدوڵڵا ئیسحاقی، کاک سولەیمانی موعینی، کاک سەلاحەددینی موهتەدی، کاک محەممەدی ئێلخانی زادە و بۆخۆم. ئەو کات حیزب 14-15 پێشمەرگەی هەبوو. دیاربوو"کاوە" واتە کاک محەممەدی ئێلخانی زادە وەک مەسئوولی بەشی پێشمەرگە دیاری کرابوو ولە کۆبوونەوەکەدا تەئیید کرایەوە.... بۆ سەلاحەددینی موهتەدی، لای بۆکان و سەقز و هەوشار... دیاری کرا.

ل. 67. لە ساڵی 42 ی هەتاوی (1963) لەسەر داخوازی ئەحمەد تەوفیق کۆبوونەوەیەکمان لە گوندی ئالانێ پێک هێنا. .... هەواڵێک لە سەلاحەددینی موهتەدی و محەممەدی ئێلخانی زادە نەبوو. دیاربوو لە نێوان ئەحمەد تەوفیق و ئەواندا ساردوسڕی پێک هاتبوو، بەڵام ئەحمەد تەوفیق باسێکی لە ناکۆکی نەکرد و گوتی کارێکیان پێ ئەسپێراوە بزانین پێیان دەکرێ بیکەن. بەڵام کاتێ لەدەرێ لە کاک فایق (سولەیمانی موعینی) م پرسی بۆچی مستەفا و کاوە نەهاتوون؟ وەڵامی داوە وگوتی لەگەڵ ئەحمەد نێوانیان ساردە، تکایە جارێ باسی مەکە بزانین چی لێ دێ. دوای ماوەیەک بۆمان ڕوون بووەوە نەک هەر لەگەڵ یەک نەماون بەڵکوو دژایەتی یەکتریش دەکەن، ئەحمەد تەوفیق بۆیە غەیبەتی سەلاحەددین نەدەکرد دەیویست بزانێ نیزیکی و دووریی ئەوان لە بارزانی بەکوێ دەگا. کاتێک بەوە گەیشت کە ناتوانن نەزەری بارزانی بۆلای خۆیان ڕاکێشن، ئەحمەدتەوفیق بۆی لەسیمی ئاخر دان، ئەوەی نەدەبوو لە ئاست کاوە و مستەفا بیکا، کردی.

ل. 82. حوسەینی مەدەنی پێشنیاری پێکردم و گوتی مام جەلال لە قەڵادزێیە با بچینە لای چاومان پێی بکەوێ و هێندێک مەسایلی خۆمانی لەگەڵدا باس بکەین... مام جەلال پێشنیاری پێکردین لەگەڵی بچینە لای مستەفا وکاوە... پێمان گوت ناتوانین لەگەڵ ئەوان پێک بێین وکار بکەین. چونکە لەو سەروبەندە دا بوو کە مستەفا و محەممەد برۆشوورێکیان وەک بەرنامە بە نێوی "کۆمەڵەی ڕزگاری" دەرکردبوو... و لەگەڵ بیروبۆچوونی ئێمە نەدەهاتەوە ... بۆ ئەوەی قسەی مام جەلال نەشکابێ زۆر بە نابەدڵی هەستاین لەگەڵ مام جەلال چووین بۆ مزڵی کاک سەلاح و کاک محەممەدی ئێلخانی زادە.

ل. **96**. کاک ڕەئووفی خەیات لەلایەن ئەحمەد تەوفیقەوە وەک بەرپرس لەو بنکەیە {سۆنێ] دانرابوو. مەلا ڕەسووڵ [ی پێشنەماز] و برادەران دەگەنە بنکە و دوای نان خواردن هەر شەوی هەوەڵ لەگەڵ کاک ڕەئووف لێیان دەبێ بە کێشە. ڕەئووف پیاوێکی فەقیرۆکەی قسەگێڕەوەی لەبنەوەبڕی ئەحمەدتەوفیق بوو. لەگەڵ مەلا ڕەسووڵ قسەیان لێ چەپ دێ ومەلا ڕەسووڵ لەگەڵ ئەو برادەرانەی لەگەڵی بوون ، ڕەئووف و یەک دوانێکیان چەک دەکەن.

ل. **108** دەبوایە کاک قادر شەریف و کاک حەسەن نەغەدەیی و کاک محەممەدی کاکاغاش لە دەوروبەری مەهاباد و بۆکان و هەوشار و ... هەڵسووڕێن.

ل. **110** قادر شەریف لە سەفەری لای بۆکان پەشیمان بووەوە چونکە محەممەدی کاکاغازادە خواحافیزی کردبوو و ڕۆیبوو.

ل. **116**. لەسەر ئەو بڕیار و قەول و قەرارە [پێک هاتین] کە ... کاک قادر شەریفیش بەرەولای ناوچەکانی پێ سپاردراوی خۆی واتە دەوروبەری مەهاباد و بۆکان و سەردەشت بڕوا... قادر شەریف بۆشوێنی دیاریکراوی خۆی ڕۆیی.

ل. **202**. [لە دوای شۆڕشی 1357 ی گەلانی ئێران]، منیش لە ناوچەی مەهاباد دەست بەکار بووم... و لە سەرەتاوە ناوچەی "چۆمی مەجیدخان" م گرتە ئەستۆی خۆم.

ل. **207**. من و [مەلا محەممەدی] خزریش لە زمزیران ڕا تا دەگاتە دەوروبەری مەهاباد و نزیک بۆکان هەرشەوێ لە دێیەک خەڵکمان کۆدەکردەوە و قسەمان بۆدەکردن.

ل. **220**. بەهاری 1381 ی هەتاوی کاک حەسەنی شەرەفی بەڵێنی دابوو بە کاک حەمەدەمینی عیسازادە (سمکۆ) سەری ڕێکخراوەی گڵۆلان بدات.... خۆمان گەیاندە ڕێکخراوەی گەورکی 3 لە گڵۆلانێ سەروو.

ل. **230**. یادی سەروان جاویدفەڕ (هەژار)

ل. **257**. کاک کەماڵی ڕەحیمی خەڵکی ناوچەی بۆکان لەلای دوکتۆر سەعید بەدەل گوتبووی کومیتەی شارستانی سەردەشت کتێبی چاکی هەیە... دەیزانی دوکتۆر سەعید بە بیستنی جۆرە کتێبێک حەساسە و ناڕەحەت دەبێ. لێی دەپەرسێ چ جۆرە کتێبێک؟ ناوبراو بۆ خۆ شیرین کردن دەڵێ ... تەنانەت دووسێ کتێبی دەرسی و مانیفیستی حیزبی کومۆنیست لەوێ لەگۆڕێ بوو.

ل. **284**. دوای چەندڕۆژ کاک سەلامی عەزیزی هات و کومیتەی شارستان [ی سەردەشت] م تەحویل دا و خواحافیزیم لەبرادەرانی کومیتە کرد.